

Longarts waarschuwt: ‘Snapchat is gewoon een dealersplatform’

INTERVIEW

WANDA DE KANTER, LONGARTS

De Europese Commissie gaat onderzoek doen naar de app Snapchat, die kinderen aan vapes helpt. Aanleiding is een klacht van longarts Wanda de Kanter.

Toen het supermarkten verboden werd rookwaar te verkopen, dreigden overal tabakshops uit de grond te schieten. ‘Iedereen zou zo’n winkel kunnen openen, ook naast scholen’, zegt gepensioneerd longarts Wanda de Kanter. Met haar stichting Rookpreventie Jeugd lobbyt ze voor een vergunningstelsel. ‘Maar nu blijkt dat ruim 40 procent van de rokende jongeren hun vapes en sigaretten via Snapchat koopt.’

Dat cijfer komt uit onderzoek van een groep Nederlandse artsen die zich heeft verenigd onder de naam ‘Vapen jouw keuze’. Zij zetten een panel op met vijftien jongeren van 13 tot 18 jaar. Die voerden ieder zestien zoekopdrachten uit in hun eigen Snapchat-app, met onder meer zelf aangedragen zoektermen als *snabba* (het Zweedse tabaksproduct snus) en *gerroes* (sigaretten). Gemiddeld vonden zij 55 dealers per persoon. Ook nadat Snapchat op hun verzoek maatregelen zei te hebben getroffen.

‘In vijftien minuten heb je veertig brommertjes en fatbikes voor je deur staan’, zegt De Kanter. ‘En die hebben naast vapes en sigaretten ook drugs, waardoor kinderen daar gemakkelijk

mee in aanraking komen. Het is gewoon een dealersplatform.’

Met die bevinding stapte ze afgelopen zomer naar de Autoriteit Consument & Markt (ACM). Die startte een onderzoek. Donderdag kondigde de Europese Commissie aan dat dit onderzoek wordt opgeschaald naar Europees niveau.

Het Europese onderzoek gaat lang niet alleen over roken, maakte de Europese Commissie donderdag bekend. Snapchat zou minderjarigen ook blootstellen aan kinderlokkers en ronselaars voor criminele activiteiten.

In de servicevoorwaarden staat dat gebruikers minimaal 13 jaar moeten zijn, maar Snapchat controleert dat niet, schrijft de Europese Commissie op basis van vooronderzoek. Ook zou content niet worden aangepast op minderjarige gebruikers. Bovendien zou de app zijn ontworpen volgens zogenoemde ‘dark patterns’, die gebruikers ongemerkt aansporen tot

Foto Guis Dubbelman

In vijftien minuten heb je veertig fatbikes voor je deur staan. Met vapes maar ook drugs

Wanda de Kanter
longarts en Snapchat-expert

bepaalde handelingen. Het melden van misstanden schijnt ingewikkeld te zijn. Als vervolgonderzoek die vermoedens bevestigt, kan Snapchat een boete krijgen tot 6 procent van de wereldwijde jaaromzet.

‘Wij zijn heel blij met deze escalatie’, zegt De Kanter, die zich noodgedwongen heeft ontpopt tot Snapchat-specialist. ‘Ik merk dat media het nieuws over het Europese onderzoek aanschrijven op Snapchat als ofwel ‘pornohub’ ofwel vapeparadijs. Maar dit gaat over meer dan alleen roken of ronselen: het gaat over techbedrijven die geen verantwoordelijkheid nemen voor wat er op hun platforms gebeurt.’

Snapchat is het uitgelezen platform voor criminelen omdat de app het makkelijk maakt om privégesprekken met vreemden aan te gaan, zegt De Kanter. Gebruikers krijgen bijvoorbeeld suggesties om contacten van contacten toe te voegen.

‘Ik richt me al twintig jaar op de trucs van de tabaksindustrie en zie daardoor dat techbedrijven het *tobacco playbook* volgen. Ze hebben net zulke diepe zakken en richten zich ook op de kwetsbaarheden van kinderen.’ Tijdens haar masterclasses over de tabakslobby besteedt ze tegenwoordig ook aandacht aan techbedrijven.

‘Het verschil zit ’m in de houding van volwassenen tegenover deze producten. Het wordt als betuttelend gezien om kinderen weg te houden van Snapchat. We gebruiken immers allemaal sociale media. Terwijl we het er wel allemaal over eens zijn dat we kinderen moeten beschermen tegen verslaving en drugsdealers.’

Miluska van Rompu

GGD’s opgelucht: kabinet vindt toch geld om land voor te bereiden op pandemie

Hessel van Piekartz
Den Haag

Het kabinet heeft toch geld gevonden om Nederland blijvend te wapenen tegen een volgende pandemie. In het regeerakkoord ontbrak een structurele investering in de zogenoemde pandemische paraatheid. Die is nu deels hersteld.

Het kabinet reserveert op langere termijn een bedrag dat kan oplopen tot 177 miljoen euro per jaar, schrijft minister van Volksgezondheid Sophie Hermans (VVD) vrijdag in een brief aan de Tweede Kamer. Daarmee kunnen de belangrijkste plannen om Nederland voor te bereiden op een eventuele nieuwe pandemie toch doorgaan.

Na de presentatie van het regeerakkoord ontstond er verontwaardiging over het ontbreken van een bekostiging op lange termijn. Nog niet zo lang geleden was Den Haag, inclusief coalitiepartijen D66, VVD en CDA, ervan doordrongen dat Nederland beter moest worden voorbereid op een toekomstige pandemie. Het kabinet-Rutte IV besloot niet voor niets om jaarlijks tot 300 miljoen euro vrij te maken om te leren van de coronapandemie.

Dat plan werd door een bezuiniging

van het kabinet-Schoof al grotendeels tenietgedaan. Op langere termijn ontbrak daardoor een structurele investering, wat toen al leidde tot grote verontwaardiging bij een groot deel van de Kamer. Het kabinet-Jetten besloot bij de onderhandelingen over het coalitieakkoord die bezuiniging niet terug te draaien.

Zo ontstond er een financieel gat, met mogelijk grote gevolgen. In een in-

De kans dat Nederland door een nieuwe pandemie getroffen wordt, is niet weg

terview in de *Volkskrant* waarschuwde Chris van Dam, voorzitter van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV), voor de risico’s. De kans dat Nederland door een nieuwe pandemie getroffen wordt, is immers niet ineens weg. ‘Het is van dezelfde logica als: we schaffen de brandweer af, omdat er nu geen vuur is’, zei hij.

In de praktijk zou het wegvallen van het budget betekenen dat er een streep gaat door plannen die nog maar net

vorm krijgen. Zo zou de Landelijke Functie Opschaling Infectieziektebestrijding (LFI) van het RIVM, een soort commandocentrum bij een nieuwe pandemie, alweer moeten sluiten terwijl het nog in opbouw is. De GGD’s zouden afscheid moeten nemen van werknemers die afgelopen jaren juist waren aangenomen om beter te reageren op een uitbraak van infectieziekten.

Met het vrijgemaakte budget kunnen die plannen voorlopig toch doorgaan. Daarvoor was wel politieke druk nodig. Een meerderheid van de Tweede Kamer, inclusief de coalitiepartijen, steunde vorige week een voorstel van ChristenUnie-leider Mirjam Bikker om structureel meer geld vrij te maken.

Minister van Volksgezondheid Hermans liet in een reactie daarop doorschemen dat zij de bezorgdheid deelde en in de Voorjaarsnota op zoek zou gaan naar geld voor pandemische paraatheid.

Dat er geld gevonden zou worden, was niet vanzelfsprekend. Het kabinet wil de komende jaren miljarden euro’s bezuinigen op de zorgkosten: een extra uitgave past niet in dat voornemen. Maar Hermans kan onder meer gebruikmaken van meevallers op haar begroting.

KORT

Europese bedrijven werken samen aan niet-Amerikaans alternatief voor Microsoft Office

■ Europese techbedrijven werken aan Euro Office, een product dat alle diensten van Microsoft Office of Google Workspace kan vervangen. Hiermee moeten bedrijven en overheden makkelijker van Amerikaanse big tech af kunnen stappen. Mensen die dit willen, moeten nu nog voor elke dienst, zoals mail of webhosting, een losse aanbieder zoeken.

Nu de VS zich steeds vijandiger opstellen tegenover Europa, leeft op veel plekken de wens om digitaal onafhankelijker te worden van Amerikaanse technologie. Dat streven staat ook in het coalitieakkoord het kabinet-Jetten. De weerstand tegen zo’n tran-

sitie komt vaak van gebruikers die gewend zijn aan een naadloos werkende programma’s. Door samen te werken willen de Europese bedrijven dat bezwaar tackelen. Het gaat om Ionos (datacenters), Nextcloud (kantoorsoftware), xWiki (gezamenlijk documenten bewerken), Soverin (e-mail), OpenProject (projectbeheer), Abilian (intranet) en Btactic (softwareonderhoud).

Bijkomend voordeel is dat de software ‘open source’ wordt: de broncode wordt voor iedereen toegankelijk. Dat moet voorkomen dat de aanbieders te veel macht krijgen.

Miluska van Rompu

640

MILJOEN EURO heeft het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) afgelopen jaar aan schadevergoedingen uitgekeerd in het aardbevingsgebied, iets minder dan in 2024. Het IMG handelde in 2025 ruim 108 duizend aanvragen af. In totaal is ruim 3,2 miljard euro aan vergoedingen uitgekeerd.

Zeven gewonden na ongeluk met gasfles

■ Door een ongeluk met een gasfles bij een praktijkschool in Oosterhout zijn gisteren zeven mensen gewond geraakt, meldt de veiligheidsregio. Het gaat om vier tieners en drie volwassenen. Een van de minderjarigen moest naar het ziekenhuis. Zes van hen werden ter plaatse behandeld.

Het ongeluk gebeurde iets voor het middaguur bij praktijkschool De Zwaikom, aldus een woordvoerder van de veiligheidsregio. Volgens hem werden er op dat moment pannenkoken gebakken.

Mogelijk was de gasfles lek. Er ontstond in elk geval een vlam, waardoor de slachtoffers gewond raakten. ANP

Nieuwe arrestaties na aanslag synagoge

■ De politie heeft drie mannen opgepakt die verdacht worden van betrokkenheid bij de explosie bij een synagoge in Rotterdam en het voorbereiden van een explosie bij een synagoge in Heemstede. Dit meldt het Openbaar Ministerie, dat geen mededelingen doet over de rol van deze mannen. In Tilburg is een 20-jarige man aangehouden en in Amsterdam een 23-jarige man die betrokken zouden zijn bij de aanslag in Rotterdam op 13 maart. In Amsterdam is een 18-jarige man aangehouden die verdacht wordt van betrokkenheid bij de voorbereiding tot het plegen van een aanslag in Heemstede op 20 maart. ANP

Net niet voor Suriname

In de eerste play-offwedstrijd om de laatste plaatsen op het WK voetbal dit jaar in Mexico, Canada en de VS verloor Suriname donderdagavond laat in Guadalupe (Mexico) van Bolivia met 2-1. De teleurstelling bij de spelers van Suriname, dat nog nooit zo dicht bij een eindronde kwam, was groot. Foto Getty